

היה לי ברור שלגרור מפה טנקים, זה בלתי אפשרי

דוד שילה קיבל את עיטור המופת על שפיקד על חילוץ טנקים תחת אש ירדנית כבדה

"תושייה, עוז רוח, אומץ לב, התמדה, רבקות במטרה, חברות, גאווה יחידה, מקצוענות ומנהיגות" – והו המוטו של דוד שילה, אותו הוא מעביר בהרצאותיו ליחידות צה"ל ולתלמידי תיכון. בעיני שילה, התכונות האישיות האלו, שמתהוות בראש ובראשונה בכית ההורים, הן היסוד להצלחת פעולות חילוץ הטנקים במבצע כראמה – בו נאלצו צוותי החימוש לבצע במהירות את החילוץ המורכבים בהם נתקלו, למצוא פתרונות לבעיות לא שגרתיות ולשמש דוגמה אישית, והכל תחת לחץ כבד של אש וארטילריה.

■ איך הכל התחיל

"את שירות החובה העברתי כמכונאי רכב בקסטינה, ובמבצע קדש נקראתי למילואים במסגרת היר"מ (יחידת רכב מגויס) של חטיבה 7. אחרי חצי שנה בצו 8, החלטתי להישאר בצבא קבע, שהיה תמיד האידאל שלי ותאם את הערכים הציוניים עליהם גדלתי. את קורס הקצינים עשיתי כשאני כבר נשוי ואב לילדים. חזרתי לחטיבה בתור קצין חימוש,

מי האיש

רס"ן דוד שילה

קיבל את: עיטור המופת
מתי: 21 במארס 1968, מבצע כראמה
תפקיד בעת האירוע: קצין החימוש של חטיבה 7
עיסוק ביום: אל"ם (מיל'), יו"ר עמותת חיל החימוש וסמנכ"ל חברת "טל-רד אחזקות"

מילאתי תפקידים שונים בתחום זה והשתתפתי במלחמת ששת הימים בהבקעה לרפיח, לאל-עריש ולתעלת סואץ. "מלחמת ההתשה המוכרת הייתה מול המצרים בתעלה, אולם שנה לפני כן החלה פעילות התשה וחבלה דווקא בגדה הירדנית, בהחרדת אנשי פראיון לתוך שטחי ישראל. אחרי שצה"ל הצליח להבריח את יאסר עראפת ו-900 מלוחמיו מהשומרון אל ירדן, התיישבו המחבלים בעיירה ירדנית בשם כראמה, הנמצאת על גבול ישראל-ירדן. זו נהפכה לעיר הריכוז של הפת"ח, אשר נמצאת כולה בשליטת ארגון הטרור, ולנקודת היציאה שלהם לפעולות עוינות נגד ישראל.

"אחת המטרות של עראפת הייתה לשבש את חגיגות יום העצמאות ה-20 למדינת ישראל, שהיו אמורות להתקיים במאי 1968. כשהפת"ח ביצע, ב-18 במארס, פיגוע באוטובוס תלמידים בבאר-אורה, צה"ל ראה בכך הזדמנות ועילה טובה לביצוע פעולה רחבת היקף, שתסכל את הפיגועים ותחליש את כוחו של הארגון ותשתיותיו. חטיבה 80, בפיקודו של רפול, יועדה לכבוש את אזור גשר דמיא; חטיבת הצנחנים, בפיקודו של דני מט, יועדה לכבוש ולטוהר את העיר כראמה עצמה; וחטיבה 7, בפיקודו של שמואל גורודיש, יועדה לחסום צמתים מרכזיים בדרום ולמנוע אפשרויות תגבור של צבא ירדן לכיוון כראמה.

"תפיסת העולם של חיל החימוש באותם הימים הייתה לנוע ביהר עם הכוחות ולבצע את התיקונים בכלים הפגועים במקום, הכי קרוב למקום האירוע ובזמן הקצר ביותר. אני, כקצין החימוש החטיבתי, פיקדתי בפעולה הזו כל כוחות החילוץ, וציפיתי לפעולות חילוץ בהיקף לא קטן. עוד באותו היום היינו צריכים לחזור הביתה, ולכן אי-אפשר היה להשאיר אף כלי פגוע בשטח.

"עם שחר ה-21 במארס יצא גרוד 82, בפיקודו של אברהם רותם, ונע מגשר אלנבי לכיוון צומת שונת-נימרין, במטרה לתפוס עמדות על הגבעות ששולטות וחולשות על הצומת המרכזי. מעבר הירדן ועד לצומת המיועד היינו צריכים לעבור 12 קילומטרים של שטח חקלאי מישורי ופתוח, מלא במטעי בננות, ובדיעבר גילינו שהמטעים היו מוצפים במים. טנקים רבים שקעו ונתקעו שם עוד לפני הפעולה עצמה, ופעולות החילוץ הראשונות בוצעו עוד לפני ההגעה לצומת שונת-נימרין.

"גם הירדנים הבינו את חשיבותו של הצומת לתנועת הכוחות, וצה"ל לא ידע שבגבעות המקיפות את הצומת ישנו מתחם חטיבתי ירדני. הטנקים הראשונים שלנו נכנסו לצומת, ובתוך שניות נפתחה עליהם אש אדירה שגרמה מיד לפצועים ולהרוגים, ביניהם המג"ד עצמו. אני ור"ד דוד פורת (פרלמן), הרופא החטיבתי, שמענו בקשר על הפגיעות ודהרנו קדימה – הוא רץ עם גנמ"ש רפואי לחלץ את הפצועים, ואני רצתי עם הטנק לחלץ את הטנקים."

■ כך ניצלנו

"שלושת אנשי הצוות של טנק החילוץ שלי היו משה אמיר, החשמלאי; שמעון גבאי, מפקד הטנק;

הטנקים במבצע כראמה. "לא הפסקנו לעבוד, לא הייתה ברירה אחרת"

והצבא הירדני נחשבו לאכזבה, משום שבעקבות טעות הצליחו מאות מחבלים אחרים להתחמק ולברוח בהמוניהם אל ההרים, לפני שסיירת הצנחנים הספיקה לנחות במקום. באותו היום נפגעו 27 טנקים, יותר ממחצית מהכוח המקורי, וחוז' מהשניים שהשארו בצומת – כולם חולצו. עם רדת הלילה כבר היינו בחוץ.

"בהמשך שירותי הצבאי הייתי קצין חימוש מרחבי, מפקד יחש"ם ונספח צה"ל ונציג משרד הביטחון באמריקה הלטינית. השתחררתי ב-83' אחרי 31 שנות שירות בצה"ל, ובחמש השנים האחרונות אני מתפקד כיו"ר עמותת חיל החימוש."

■ כך השתנתי

"העדיפות שנתתי בחיי להגנה ולביטחון המדינה הייתה קיצונית לעתים, ובאה לא פעם על חשבון המשפחה. במשך שנות שירותי בצה"ל, המטרה הראשונית שלי הייתה גלובלית וברומו של עולם – טובת מדינת ישראל – ורק אחריה הגיעו מערכות היחסים עם אשתי ועם הילדים, שכמובן נפגעו מכך מאוד. לימים הבנתי שהסדר הזה היה שגוי, ולמדתי לשנות את המינון ואת סדרי העדיפויות שלי בחיים. "עד היום אני לא בטוח שהניסיון הקרבי הצבאי מיטיב עם האדם. אצלי, למשל, הוא יצר חספוס מסוים, מעין כיסוי הרגישות בשכבת הגנה. בפנים האדם יכול להיות סופר רגיש, אבל הוא פשוט לא מסוגל להוציא את זה החוצה – משום שהוא חייב לשמור על קור רוח, לתפקד כרגיל ולא לאבד את העשתונות, גם שניות אחרי שהבריו נהרגו."

■ העיטור ואני

"שלושת אנשי הצוות שלי ואני קיבלנו את עיטור המופת, ומתוך 20 המועמדים שישנם היום בחיל החימוש – אני הקצין היחיד. במשך עשרות שנים לא דיברתי על זה עם אף אחד, אבל כשהתחלתי לעסוק במורשת קרב במסגרת העמותה, הנושא עלה פתאום מחדש.

"גורודיש החליט, אמנם, שמדובר באירוע מיוחד במינו, אבל בעיניי זה היה ברור מאליי. היה בלתי אפשרי לא לעשות את מה שעשינו, ובזמן הפעולה צל"שים לא היו בראש של אף אחד מאתנו."

הרמטכ"ל. לבסוף הוא החליט להשאיר את הכלים למרות הכל, משום שהמחיר בנפש של ימי לחימה נוספים עלול היה להיות גדול. "צוותי החימוש המשיכו לחלץ טנקים שנפגעו בדרך, הן מהאש הירדנית והן משקיעות בבזק, כשהארטילריה מזנבת בנו לאורך כל הדרך. לגרוד טנק בלי שרשרת ובלי היגוי זו משימה לא פשוטה – קשרנו את הטנקים זה לזה עם כבלים, ובאטיות רבה סחבנו אותם למקום בטוח. הירדנים ראו כל פיפס וכל תוזה שעשינו, והרסיסים של הפגזים שלהם קרעו את הכבלים שחיברו בין הטנקים ופגעו בכלים נוספים. לא הפסקנו לעבוד, למרות ההפגזות הבלתי פוסקות והגרידה האטית. לא הייתה ברירה אחרת."

■ בתום החילוץ

"פעולת כראמה נחשבת בהיסטוריה לפעולה שנכשלה, משום שמחירה היה כבד מאוד – 30 הרוגים, רובם מהצנחנים, ו-161 פצועים. מטרת העל של המבצע הושגה – בעקבות הפשיטה הצליח צה"ל למנוע את שיבוש חגיגות יום העצמאות ה-20 של מדינת ישראל, ולהקטין משמעותית את כמות הפצועים בארץ. אולם 230 ההרוגים של הפת"ח

צילום: ליטל אפרת

דוד שילה. "במשך עשרות שנים לא דיברתי על זה"